

Exam. Code : 103202

Subject Code : 1088

B.A./B.Sc. 2nd Semester

WOMEN EMPOWERMENT

(Women Inequality : Social, Political and Economic Aspects)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— Section A : Attempt **EIGHT** questions of **2** marks each in about **50** words.

Section B : Attempt **SIX** questions, at least **ONE** question from each Unit carrying **14** marks.

SECTION—A

1. Rape and acid Throwing.
2. Forms of Gender Biases.
3. Forms of Trafficking.
4. Inclusive Growth.
5. Dowry Act.
6. POCSO Act.
7. Child Abuse.
8. Domestic Violence.
9. Social Change.
10. Feminism.

SECTION—B

UNIT-I

11. Define Human Trafficking, its types, causes and various legislations for its prevention.
12. Discuss various issues of social inequality hindering women's empowerment in India. Also suggest certain legislative provisions for ending them.

UNIT-II

13. Discuss how poverty restricts women empowerment. Suggest certain policy measures for their reduction in India.
14. Discuss various problems of women working in informal sector of Indian economy and also discuss measures for overcoming them.

UNIT-III

15. Discuss in detail various provisions enshrined in the Indian Constitution for women in general and women from deprived sections of the society in particular.
16. Critically examine the role of Judiciary for strengthening the cause of Women Empowerment in India.

UNIT-IV

17. Critically examine the role of Indian State in achieving goals of women empowerment.
18. Discuss in detail about various women's movements and their struggle for ending gender discrimination in India.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :- ਭਾਗ ਓ : 8 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

ਭਾਗ ਅ : ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 6 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ਾਬ ਸੁੱਟਣਾ।
2. ਲਿੰਗ ਬਾਇਸ ਦੇ ਰੂਪ।
3. ਟ੍ਰੈਫਿਕਿੰਗ ਦੇ ਰੂਪ।
4. ਸੰਮਿਲਤ ਵਿਕਾਸ।
5. ਦਾਜ ਐਕਟ।

6. POCSO ਐਕਟ।
7. ਬਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ।
8. ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ।
9. ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਓ।
10. ਨਾਗੀਵਾਦ।

ਭਾਗ—ਅ

ਯੂਨਿਟ—I

11. ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ, ਇਸਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
12. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਸੁਝਾਉ।

ਯੂਨਿਟ—II

13. ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬੀ ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨੀਤੀਗਤ ਉਪਾਅ ਸੁਝਾਉ।
14. ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

15. ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੰਚਿਤ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
16. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

17. ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।
18. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਕ : ਆਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਤਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 2 ਅੰਕ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ 50 ਸ਼ਬਦੋਂ ਮੇਂ ਦੇਂ।

ਭਾਗ ਖ : ਪ੍ਰਤਿਕ ਯੂਨਿਟ ਮੇਂ ਸੇ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਛ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਤਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 14 ਅੰਕ ਹੈ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਬਲਾਤਕਾਰ ਔਰ ਏਸਿਡ ਫੇਂਕਨਾ।
2. ਲਿੰਗ ਪ੍ਰਵਿਰੋਧੋਂ ਕੇ ਰੂਪ।

3. तस्करी के रूप।
4. समावेशी विकास।
5. दहेज अधिनियम।
6. पोस्को अधिनियम।
7. बाल दुर्व्यवहार।
8. घरेलू हिंसा।
9. सामाजिक परिवर्तन।
10. नारीवाद।

भाग—ख

यूनिट-I

11. मानव तस्करी, इसके प्रकार, कारणों और इसकी रोकथाम के लिए विभिन्न वैधानिक कानूनों को परिभाषित करें।
12. भारत में महिला सशक्तिकरण में बाधा उत्पन्न करने वाले सामाजिक असमानता के विभिन्न मुद्दों पर चर्चा करें। उनको समाप्त करने के लिए कुछ विधायी प्रावधान भी सुझाएं।

यूनिट-II

13. चर्चा करें कि गरीबी महिलाओं के सशक्तिकरण को कैसे रोकती है ? भारत में उनको कम करने के लिए कुछ नीतिगत उपायों का सुझाव दीजिये।
14. भारतीय अर्थव्यवस्था के अनौपचारिक क्षेत्र में काम कर रही महिलाओं की विभिन्न समस्याओं पर चर्चा करें और उन पर काबू पाने के उपायों पर भी चर्चा करें।

यूनिट-III

15. आमतौर पर महिलाओं के लिए और मुख्य रूप से समाज के वंचित वर्गों से महिलाओं के लिए भारतीय संविधान में समाहित विभिन्न प्रावधानों की विस्तारपूर्वक चर्चा करें।
16. भारत में महिला सशक्तिकरण के कारण को सुदृढ़ बनाने के लिए न्यायपालिका की भूमिका का आलोचनात्मक परीक्षण करें।

यूनिट-IV

17. महिला सशक्तिकरण के लक्ष्यों को प्राप्त करने में भारतीय राज्य की भूमिका का आलोचनात्मक परीक्षण करें।
18. भारत में लिंग भेदभाव को समाप्त करने के लिए विभिन्न महिला आंदोलनों और उनके संघर्ष के बारे में विस्तार से चर्चा करें।